

Wat brengt de schoolpsycholoog?

Evaluatie pilot inzet schoolpsycholoog Sint-Maartenscollege
Leidschendam-Voorburg

Marion van de Sande
Mirjam van der Sprong
Barbera Voskuil
Erica Joosse
Rob Gilsing

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Colofon

Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie

Marion van de Sande
Mirjam van der Sprong
Barbera Voskuil
Erica Joosse
Rob Gilsing

Opdrachtgevers

Sint Maartenscollege
Gemeente Leidschendam-Voorburg
Samenwerkingsverband Zuid Holland West

Foto's

Shutterstock
iCreate

Ontwerp en opmaak

Gabriëlle Thijsen

Den Haag, april 2026

ISBN 9789083598659

Samenvatting - Meerwaarde schoolpsycholoog

Evaluatie pilot inzet schoolpsycholoog Sint-Maartenscollege Leidschendam-Voorburg

Aanleiding

Voor het Maartenscollege is het belangrijk dat leerlingen zich in een veilige en ondersteunende omgeving kunnen ontwikkelen. De school biedt daarom, vanuit een sterke zorgstructuur, extra begeleiding zoals steunlessen en trainingen op het gebied van faalangst, sociale vaardigheden en examens. De school ervaart dat de mentale gezondheid van leerlingen meer onder druk staat. Daarom werkt het Maartenscollege in een pilot samen met een schoolpsycholoog. De school, de gemeente en het Samenwerkingsverband Zuid-Holland West (SWV) willen meer inzicht in de bijdrage van deze functie aan de leerlingenzorg en in de verdere inbedding ervan in de zorgstructuur. Daarvoor heeft De Haagse Hogeschool dit onderzoek uitgevoerd.

Methoden

De centrale onderzoeksvraag was: Hoe draagt de inzet van de schoolpsycholoog bij aan de mentale gezondheid en het welzijn van leerlingen en het versterken van de zorgstructuur binnen het Maartenscollege?

De focus lag daarbij op de ervaringen van onderwijsprofessionals, leerlingen, ouders en professionals rondom de school voor wat betreft de inzet van de schoolpsycholoog op het Sint-Maartenscollege. We combineerden verschillende methoden; een literatuurscan, een documentenanalyse en interviews met professionals in en rondom de school, leerlingen en ouders. Daarbij zijn drie thema's onderscheiden.

Bevindingen

Ondersteuning en samenwerking in de zorgstructuur

De schoolpsycholoog wordt door leerlingen, ouders, medewerkers van de school en externe partners vooral gezien als een laagdrempelige, deskundige en waardevolle aanvulling binnen de zorgstructuur. De ondersteuning richt

zich voornamelijk op individuele leerlingen met mentale problematiek en wordt door leerlingen en ouders als toegankelijk, zorgvuldig en effectief ervaren, met positieve effecten op welzijn, zelfvertrouwen, stressregulatie en soms ook schoolprestaties. Externe partners en schoolprofessionals waarderen daarnaast de bijdrage van de schoolpsycholoog aan vroegsignalering, advisering en afstemming rondom complexe casussen, vooral bij leerlingen met risico op uitval.

De zorgstructuur van de school blijkt in de praktijk weinig eenduidig: rollen van mentor, counselor, schoolmaatschappelijk werk, coördinator Passend Onderwijs en schoolpsycholoog overlappen, en vaste beslisroutes ontbreken. Hierdoor is de inzet van hun ondersteuning niet altijd transparant of consistent. Belangrijke belemmeringen voor ondersteuning en samenwerking in de school zijn de beperkte beschikbaarheid en zichtbaarheid van de schoolpsycholoog. Als succesfactoren worden de laagdrempelige aanwezigheid op school en de multidisciplinaire samenwerking in het Zorgteam genoemd.

Beleids- en organisatieniveau

Op beleids- en organisatieniveau is de schoolpsycholoog vooral ingezet op triage, afstemming van zorg op en verdeling van zorgvragen van individuele leerlingen in het Zorgteam. Daarbij bepaalt de beschikbare formatie de verdeling van zorgvragen. De schoolpsycholoog draagt daarnaast bij aan beleidsontwikkeling, onder meer rond dyslexie, taal en mentoraat. Tegelijkertijd laten de bevindingen zien dat binnen de school verschillende opvattingen bestaan over de verantwoordelijkheid van de school voor mentale gezondheid van leerlingen en over de afbakening tussen schoolondersteuning, ouderverantwoordelijkheid en externe hulpverlening. Daardoor is de rol van de schoolpsycholoog nog niet schoolbreed geborgd. De positionering

uitsluitend binnen het Zorgteam maakt de schoolpsycholoog bovendien weinig zichtbaar en toegankelijk voor mentoren en docenten. Zij hebben behoefte aan advies en ondersteuning rond mentale gezondheid van leerlingen. De bevindingen benadrukken het belang van heldere beleidskeuzes over de reikwijdte van schoolzorg en een betere verankering van de rol van de schoolpsycholoog in de organisatie.

Toekomstperspectief en uitbreiding

De bevindingen laten ook mogelijkheden zien voor versterking van de positie van de schoolpsycholoog, door een duidelijkere positionering, structurele borging en een grotere preventieve en collectieve rol binnen de school. Respondenten zien kansen om de expertise van de schoolpsycholoog niet alleen in te zetten voor individuele leerlingbegelei-

ding, maar ook voor vroegsignalering in de klas, ondersteuning van mentoren en docenten, begeleiding van thuiszitters en beleidsontwikkeling. Voor structurele verankering van de inzet zijn onder meer heldere taakafbakening, beperking van individuele begeleiding, betere verantwoording van inzet, versterking van de pedagogische basis en grotere zichtbaarheid voor het team genoemd. Ook binnen het samenwerkingsverband biedt de inzet van schoolpsychologische expertise kansen voor passend en inclusief onderwijs. Voorwaarde is wel dat scholen werken vanuit een gedeelde visie en duidelijke afspraken over taken en samenwerking in de zorgstructuur. Tegelijkertijd maken de bevindingen duidelijk dat de huidige inzet kwetsbaar blijft door de beperkte omvang van de functie, de versnippering in pilots en de afhankelijkheid van externe financiering.

Conclusies

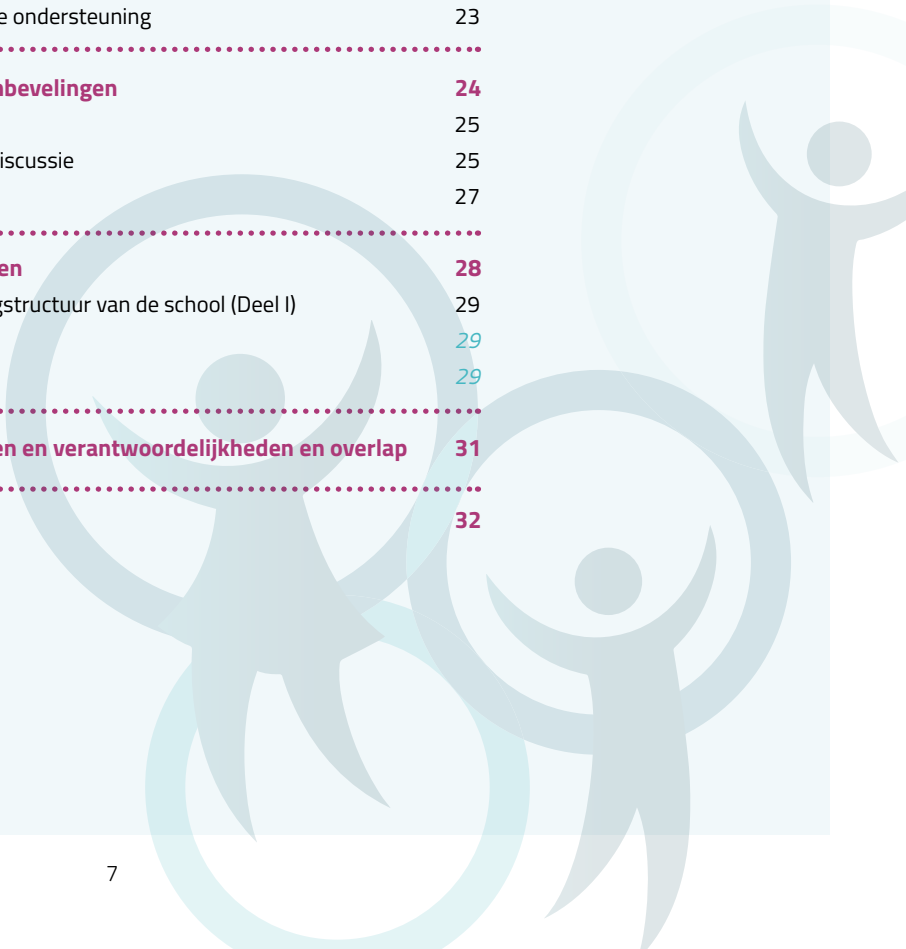
- 1 De schoolpsycholoog ondersteunt vooral leerlingen met complexe mentale of leerproblemen.
- 2 Leerlingen en ouders waarderen deze kosteloze laagdrempelige hulp binnen school.
- 3 De grootste bijdrage aan de zorgstructuur ligt in triage en afstemming binnen het Zorgteam.
- 4 Voor docenten en mentoren is de schoolpsycholoog nog te weinig zichtbaar en toegankelijk.
- 5 Rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen de zorgstructuur zijn onvoldoende helder en op elkaar afgestemd.
- 6 Er is sprake van overlap tussen functies en onduidelijkheid over de verdeling van zorgvragen.
- 7 Voor de toekomst is een duidelijke keuze nodig: focus op hulp aan individuele leerlingen of op preventie en versterking van docenten en mentoren.

Aanbevelingen

- 1 Maak duidelijke keuzes voor de inzet van de schoolpsycholoog en andere externe zorgprofessionals gericht op ondersteuning van individuele leerlingen of op collectieve en preventieve begeleiding van groepen leerlingen door mentoren en docenten.
- 2 Ontwikkel een integraal zorgbeleid en een duidelijke zorgstructuur.
- 3 Beschrijf en onderscheid de taken en verantwoordelijkheden van alle functionarissen in de zorgstructuur.
- 4 Beschrijf de rol van alle functionarissen in overlegmomenten in de zorgstructuur, zoals het mentoraat, overleg met ouders en het Zorgteam.

	Samenvatting	4
1	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	9
1.2	Doel- en vraagstelling van het onderzoek	9
2	Ondersteuning en samenwerking in de zorgstructuur	12
2.1	De zorgstructuur van het Maartenscollege	13
2.2	Zorgstructuur in de praktijk	14
2.3	Ondersteuning door de schoolpsycholoog	15
	<i>Ervaringen van leerlingen en ouders</i>	<i>15</i>
	<i>Ervaringen van schoolprofessionals</i>	<i>15</i>
	<i>Ervaringen van externe professionals</i>	<i>16</i>
2.4	Belemmeringen en succesfactoren	17
	<i>Belemmeringen</i>	<i>17</i>
	<i>Succesfactoren</i>	<i>17</i>
3	Beleids- en organisatieniveau (Deel II)	18
3.1	Rol van de schoolpsycholoog in zorgbeleid	19
3.2	Facilitering inzet schoolpsycholoog	19
4	Toekomstperspectief en uitbreiding	20
4.1	Perspectieven op de toekomstige zorgstructuur	21
4.2	Structurele verankering schoolpsycholoog in zorgstructuur	21
4.3	Schoolpsycholoog en passend en inclusief onderwijs binnen samenwerkingsverband	22
4.4	Doorontwikkeling preventieve en collectieve ondersteuning	23
5	Hoofdstuk 5. Reflectie, conclusie en aanbevelingen	24
5.1	Reflectie op het onderzoek	25
5.2	Conclusie: antwoord op de hoofdvraag en discussie	25
5.3	Aanbevelingen	27
Bijlage 1	Beschrijving van de onderzoeksmethoden	28
	Ondersteuning en samenwerking in de zorgstructuur van de school (Deel I)	29
	<i>Beleids- en organisatieniveau</i>	<i>29</i>
	<i>Toekomstperspectief en uitbreiding</i>	<i>29</i>
Bijlage 2	Overzicht functies in de school met taken en verantwoordelijkheden en overlap	31
	Referenties	32

Een succesvolle schoolcarrière vraagt om meer dan goed onderwijs; ook de mentale gezondheid en het welzijn van leerlingen spelen daarin een cruciale rol. De afgelopen jaren is er steeds meer aandacht voor deze aspecten op scholen. Alle kinderen en jongeren komen uitdagingen tegen. Dat hoort bij het leven. Het overwinnen daarvan draagt bij aan een gezonde ontwikkeling. Het organiseren van vanzelfsprekende, alledaagse, informele en laagdrempelige ondersteuning op school helpt daarbij. Het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden, van waaruit het voorliggende onderzoek is uitgevoerd, spreekt in dit verband van ‘normaliseren’, respectievelijk ‘het versterken van de pedagogische basis’¹.

De adolescentie wordt beschouwd als een fase met grote kansen voor groei en ontwikkeling en bij uitstek geschikt om te investeren in welzijn en de preventie van mentale problemen (Trimbos-instituut, 2025). Welzijn en mentale gezondheid zijn ook nauw verwant aan leerprestaties: jongeren die goed in hun vel zitten, leren beter, terwijl goed onderwijs op zijn beurt bijdraagt aan hun welzijn (Trimbos-instituut, 2025). Het Sint-Maartenscollege (Maartenscollege) is zich hiervan bewust en anticipeert hierop door het onderwijs en de begeleiding van leerlingen daarop in te richten.

1.1 Aanleiding

Het Maartenscollege profileert zich als een school met een sterke zorgstructuur. De school zet zich actief in om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben passend te begeleiden en schooluitval te voorkomen. De brugklassen kennen een breed aanbod aan ‘steunlessen’, bijvoorbeeld gericht op huiswerk en planning. Ook is er een aanbod van specifieke trainingen voor kleine groepen leerlingen in diverse leerjaren, zoals faalangstreductietraining, sociale vaardigheidstraining en examentraining. Die trainingen worden verzorgd door (daarvoor toegeruste) docenten en mentoren. Met dit aanbod beoogt de school een veilige, stimulerende en ondersteunende leeromgeving te creëren waarin alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Gedurende de covid-crisis daalden de zelf gerapporteerde mentale gezondheid en welzijn van Nederlandse leerlingen substantieel (RIVM, 2025). Sindsdien loopt er op het

Maartenscollege een pilot met een externe schoolpsycholoog om leerlingen extra ondersteunen. De inzet van deze psycholoog is in eerste instantie gefinancierd met gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs² (NPO). Intussen betaalt de school de inzet van de schoolpsycholoog uit eigen middelen, met financiële ondersteuning van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Uit een reportage van de NOS³ kwam naar voren dat ook veel andere scholen voor Voortgezet Onderwijs in Nederland de afgelopen jaren structureel inzetten op extra (externe) zorgprofessionals om de mentale gezondheid van leerlingen te bevorderen (Linssen en De Gee, 2026). Deze scholen signaleren in toenemende mate mentale problemen bij hun leerlingen.

Op het Maartenscollege is de schoolpsycholoog één dag per week aanwezig in het kader van de pilot. In die pilot werkt de school samen met het Samenwerkingsverband (SWV). De rol en taken van de schoolpsycholoog zijn breed en richten zich op leerlingen, ouders en schoolprofessionals. De pilot is aanleiding voor dit onderzoek, gericht op de meerwaarde van de inzet van een schoolpsycholoog voor de mentale gezondheid en welzijn van leerlingen. Daarnaast richt het onderzoek zich ook op de (verdere) integratie van deze functie in de bestaande zorgstructuur. De school, de gemeente en het SWV zijn opdrachtgevers van het onderzoek.

1.2 Doel- en vraagstelling van het onderzoek

Het Maartenscollege wil bijdragen aan een veilige, inclusieve en kansrijke leeromgeving voor alle leerlingen. Daarvoor investeert de school in ondersteuning dicht bij de leerling en

¹ <https://www.kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl/normaliseren-en-versterken-pedagogische-basis>. Geraadpleegd op 26-03-2026.

² <https://www.nponderwijs.nl/> Geraadpleegd op 26-03-2026.

³ Scholen nemen meer personeel aan voor psychische hulp, maar financiering onder druk. NOS Nieuwsuur, 8 januari 2026. <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2597401-scholen-nemen-meer-personeel-aan-voor-psychische-hulp-maar-financiering-onder-druk>

de samenwerking tussen leerlingen, ouders, onderwijs en jeugdhulp.

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in ervaringen van leerlingen, ouders en professionals met de bijdragen van de schoolpsycholoog en in de ervaren meerwaarde daarvan voor leerlingen en voor de zorgstructuur van het Maartenscollege. Daarnaast onderzoeken we factoren die het functioneren van de schoolpsycholoog bevorderen of juist belemmeren.

Om dit doel te concretiseren, onderzoeken we de inzet van de schoolpsycholoog in relatie tot de onderdelen van de huidige zorgstructuur. Daarnaast verkennen we de ervaringen van leerlingen, ouders en professionals in en om de school. Daarbij komt een aantal thema's aan bod die inzicht geven in de praktische uitvoering en de strategische meerwaarde van deze functie binnen het Maartenscollege. Dat betreft de onderstaande thema's, die zijn afgestemd met de opdrachtgevers:

- Inzicht verkrijgen in de werkzaamheden van de schoolpsycholoog binnen het Maartenscollege aan de hand/op

basis van het schoolondersteuningsplan en het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband (basisondersteuning en extra ondersteuning).

- Ervaren bijdragen van de schoolpsycholoog aan de mentale gezondheid en welzijn van leerlingen, volgens henzelf, ouders en professionals in en om de school.
- Educated guess van de impact van de inzet van de schoolpsycholoog op het gebruik van jeugdhulp door leerlingen van het Maartenscollege.
- Bepalen hoe de rol van de schoolpsycholoog zich verhoudt tot die van andere zorgprofessionals binnen de bestaande zorgstructuur van de school.
- Identificeren van bevorderende en belemmerende factoren in de inzet van de schoolpsycholoog, bij leerlingen, ouders en onderwijs- en jeugdhulpprofessionals.
- Onderzoeken of de schoolpsycholoog een meerwaarde kan bieden voor andere scholen binnen de gemeente en het samenwerkingsverband, met als doel preventieve en collectieve ondersteuning te verbeteren en inclusief onderwijs te bevorderen.

Hoofdvraag

Hoe draagt de inzet van de schoolpsycholoog bij aan de mentale gezondheid en het welzijn van leerlingen en het versterken van de zorgstructuur binnen het Maartenscollege?

Deelvragen onderverdeeld in drie thema's

A. Ondersteuning en samenwerking in de zorgstructuur van de school:

- Welke ondersteuning biedt de schoolpsycholoog in welke mate aan leerlingen docenten en schoolteams, om mentale gezondheid en welzijn te bevorderen?
- Hoe ervaren leerlingen, ouders, docenten en andere collega's in de zorgstructuur de ondersteuning die de schoolpsycholoog biedt?
- Hoe draagt/ondersteunt de schoolpsycholoog bij aan de samenwerking tussen school en externe professionals?
- Wat zijn belemmeringen en succesfactoren in de samenwerking tussen de schoolpsycholoog en andere zorgprofessionals binnen en rondom de school?

B. Beleids- en organisatieniveau:

- Welke rol speelt de schoolpsycholoog bij het vormgeven van het schoolondersteuningsplan rondom mentale gezondheid en welzijn/zorg?
- Hoe faciliteert en ondersteunt de school de inzet van de schoolpsycholoog, onder andere richting het team?

C. Toekomstperspectief en uitbreiding:

- Welke aanbevelingen kunnen gedaan worden om de rol van de schoolpsycholoog structureel te versterken en verankeren binnen het ondersteuningsprofiel van de school?
- Hoe kan de inzet van de schoolpsycholoog op andere scholen binnen het samenwerkingsverband bijdragen aan passen en inclusief onderwijs?
- Welke lessen kunnen uit de pilot worden getrokken om preventieve en collectieve ondersteuning verder te ontwikkelen?

Om inzicht te krijgen in de ervaringen met de inzet van de schoolpsycholoog in de praktijk zijn in totaal 20 interviews uitgevoerd: twee met leerlingen, drie met ouders, acht met schoolprofessional en zeven met professionals van buiten de school, waaronder de schoolpsycholoog. Daarnaast zijn documenten bestudeerd om inzicht te krijgen in de zorgstructuur van de school. Voor een beschrijving van de onderzoeksmethoden verwijzen we naar Bijlage 1.

In het volgende hoofdstukken beantwoorden we de deelvragen per thema op basis van de onderzoeksbevindingen.

Hoofdstuk 2

Ondersteuning en samenwerking in de zorgstructuur

In dit hoofdstuk beschrijven we de ondersteuning die de schoolpsycholoog biedt aan leerlingen, docenten en schoolteams, inclusief hun ervaringen met betrekking tot het bijdragen aan het bevorderen van mentale gezondheid en welzijn van leerlingen. Voorafgaand daaraan schetsen we de functie van een schoolpsycholoog. Ook beschrijven we de zorgstructuur op het Maartenscollege op basis van documenten van de school, om te laten zien hoe verschillende professionals samenwerken om passend onderwijs en tijdige ondersteuning te realiseren.

Functie schoolpsycholoog verkend

Internationaal onderzoek laat zien dat de functie van schoolpsycholoog in het voortgezet onderwijs breed erkend is en zich voortdurend ontwikkelt. In onder meer het Verenigd Koninkrijk, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten is veel kennis opgebouwd over de meerwaarde en positionering van deze professional binnen scholen. Die inzichten benadrukken dat een schoolpsycholoog niet alleen van betekenis is voor individuele leerlingen, maar ook als adviseur, beleidsontwikkelaar en schakel tussen onderwijs en zorg (Farrell, 2009; Jimerson et al., 2006; Thabrew et al., 2023; Fagan & Wise, 2019). Het takenpakket is veelzijdig. Het omvat preventie en signalering, diagnostiek, begeleiding, beleidsadvisering en evaluatie. Uitgangspunt daarbij is dat wetenschappelijke kennis wordt vertaald naar praktische, haalbare interventies in samenwerking met leerlingen, ouders, schoolteams en externe partners zoals jeugdhulp en GGZ-instellingen (NIP & NVO, 2013). Deze werkwijze sluit aan bij het 'scientist-practitioner'-principe: evidence-based werken, aangevuld met professionele ervaring en het perspectief van betrokkenen (Marzano, 2007). Om dit goed te kunnen doen beschikt de schoolpsycholoog over brede competenties, zoals het toepassen van actuele wetenschappelijke inzichten, het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek en het handelen volgens de beroepsethiek, met oog voor diversiteit, klantgerichtheid en het versterken van de beroepspositie binnen het onderwijs (NIP & NVO, 2013). In de praktijk werkt de schoolpsycholoog op meerdere niveaus. Op leerling niveau zijn de werkzaamheden gericht op screening en handelingsgerichte diagnostiek, het formuleren van onderwijs- en zorgbehoeften, het opstellen en begeleiden van handelingsplannen en het evalueren van effecten. Op het niveau van een klas

ondersteunt de schoolpsycholoog docenten bij signaleren en analyseren. Ten behoeve van ouders biedt een schoolpsycholoog consultatie en psycho-educatie en draagt die bij aan afstemming tussen thuis en school, zodat ondersteuning integraal en uitvoerbaar wordt. En, op organisatieniveau zet een psycholoog zich in voor het coachen van professionals en het helpen ontwikkelen en uitvoeren van (extra) onderwijsarrangementen. Op beleidsniveau draagt de schoolpsycholoog bij aan het schoolondersteuningsprofiel, innovatie en passend onderwijs, zorgoverleggen, ondersteuning planmatig werken en advisering van de schoolleiding en samenwerkingsverbanden, met als doel interventies te coördineren, te verbeteren en duurzaam te borgen (NIP & NVO, 2013). Ook op bovenschools niveau kan de schoolpsycholoog een rol spelen, bijvoorbeeld in regionale innovatieprojecten en in zorgstructuren zoals orthopedagogisch didactisch centrum of een zorgadviesteam of een multidisciplinair overleg, waar specialistische expertise nodig is om onderwijs en jeugdhulp effectief te verbinden.

De werkzaamheden kunnen daarbij overzichtelijk worden geplaatst binnen de regulatieve cyclus (preventie, onderkennen en verklaren, indiceren en adviseren, begeleiden en evalueren) en worden toegepast op leerling-, klas-, ouder-, school- en bovenschools niveau, wat het werk beter toetsbaar en beter afstembaar maakt met andere betrokkenen (Taal, 2010; NIP & NVO, 2013). Deze systematiek sluit aan bij het Referentiekader Kwalitatief Goed Onderwijs, Basisondersteuning en Extra Onderwijsarrangementen, opgesteld in opdracht van het ministerie van OCW (NIP & NVO, 2013).

2.1 De zorgstructuur van het Maartenscollege

In deze paragraaf gaan we in op de zorgstructuur en rol die de schoolpsycholoog daarin op papier heeft, gericht op het bevorderen van de mentale gezondheid en het welzijn van leerlingen.

De zorgstructuur van de school begint bij de basisondersteuning (Sint-Maartenscollege). Die bestaat uit begeleiding door mentoren, counselors, groepsgerichte trainingen (met name in de onderbouw) en steunlessen in de eerste twee leerjaren. Die lessen hebben als doel om eventuele achterstanden vanuit de basisschool bij te spijkeren en zijn gericht op Nederlands, Frans, Engels, wiskunde en studievoordigheden. Voor andere leerlingen zijn er verrijkingslessen, zoals ‘wiskunde plus’ (mavo/havo) of lessen ‘kennismaking met de klassieken’ (havo/atheneum). Wanneer deze steun- of verrijkingslessen onvoldoende zijn voor een leerling, wordt opgeschaald naar het Zorgteam in overleg met de afdelingsleider.

De mentor is als eerste aangewezen voor de ondersteuning van alle leerlingen in een klas. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en collega’s voor wat betreft de ontwikkeling en het welzijn van leerlingen op school. Voor ondersteuning kan de mentor terecht bij afdelingsleiders en de Coördinator Passend Onderwijs (CoPa). Daarnaast vult een aantal ervaren docenten de functie van counselor in. Die counselors voeren vertrouwelijke gesprekken met leerlingen, aansluitend op de voortgangsgesprekken met mentoren. Als naar inschatting van de mentor en/of de counselor meer zorg nodig is, overlegt de mentor met de afdelingsleider en met leerlingen en ouders, ter voorbereiding op een zorgmelding bij de CoPa. Die laatste vormt de spil in het bespreken van en toeleiding naar extra ondersteuning.

Na aanmelding verzamelt de CoPa informatie over de zorgen uit verschillende bronnen en licht die toe in de wekelijkse bespreking van het Zorgteam. Daarin participeren ook de schoolmaatschappelijk werker (SMW’er) en de schoolpsycholoog. De school financiert extra inzet van de SMW’er om een aantal CoPa-taken uit te voeren. Sinds dit schooljaar schuift ook de consulent van het jeugdteam (jeugdconsulent) op verzoek aan in het Zorgteam, als experiment. Het Zorgteam bespreekt de aangemelde zorgleerlingen en legt besluiten over aanvullende ondersteuning vast in Magister. Die ondersteuning kan bestaan uit groepsgericht trainingsaanbod of individuele begeleiding door de schoolpsycholoog of SMW-er.

Als het nodig is om tot een zorgvuldige afstemming van de ondersteuning te komen vanuit diverse organisaties, wordt een leerling besproken in het Groot overleg Jeugdhulp en

School (Groot JeS). Aan dit overleg nemen onder meer de schoolmaatschappelijk werker (SMW), een consulent van het samenwerkingsverband Zuid-Holland West (SWV), de leerplichtambtenaar en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) deel. Hierbij kunnen ook ouders en leerlingen worden uitgenodigd. Multidisciplinair overleg (MDO), waarin soms ook leerlingen en/of ouders betrokken zijn kan zowel intern als extern plaatsvinden. De CoPa en de SMW’er participeren daarin en indien praktisch mogelijk ook de schoolpsycholoog. Intern richt het MDO zich op leerlingen die vastlopen zonder dat er al betrokkenheid van externe partijen is. In een extern MDO (Groot JES-overleg) sluiten ook leerplicht en de JGZ aan. Hierin worden leerlingen besproken waarvoor de school extra advies of ondersteuning nodig heeft, altijd met expliciete oudertoestemming. Bij complexe problematiek van een leerling kan externe hulp worden ingezet, zoals School voor Jou⁴. De JGZ onderzoekt periodiek (mentale) gezondheid via vragenlijsten en stemt over de bevindingen af met de CoPa. Zo nodig wordt daarna contact opgenomen met ouders. Voor de preventie van mentale problemen voert de JGZ gesprekken met ouders en leerlingen naar aanleiding van vragenlijsten.

2.2 Zorgstructuur in de praktijk

In deze paragraaf beschrijven we ervaringen van betrokkenen met de zorgstructuur in de praktijk en de rol van de schoolpsycholoog en die van anderen daarin.

Hoewel professionals elkaar in de dagelijkse praktijk lijken te vinden, ervaren verschillende betrokkenen dat een vaste en eenduidige beslisstructuur rond zorgleerlingen ontbreekt. Hierdoor kan de toewijzing van ondersteuning willekeurig zijn, gebaseerd op factoren als tijd, capaciteit of persoonlijke interpretatie, in plaats van op de specifieke expertise van bijvoorbeeld de schoolpsycholoog of de SMW’er. De CoPa, de schoolpsycholoog en de SMW’er konden geen data aanvragen over het aantal leerlingen dat in de afgelopen jaren ondersteund is door de schoolpsycholoog en de SMW’er, noch over de aard van de problemen waarmee zij ondersteund zijn.

Uit de interviews blijkt dat er meer rollen en functies zijn, dan in de documenten staan beschreven, zoals pastor en de verzuim coördinator. Ook blijken rollen en taken van verschillende functionarissen in de praktijk te overlappen. Dat betekent enerzijds dat een docent ook tegelijkertijd een

mentor kan zijn, maar ook kunnen verschillende functies elkaar overlappen, zoals die van de schoolpsycholoog en de schoolmaatschappelijk werker. In Bijlage 2 is dit inzichtelijk gemaakt in een overzicht met ervaringen met de belangrijkste taken, verantwoordelijkheden per functie. De grenzen van ondersteuningsfuncties, zoals die van de mentor, counselor, SMW’er, CoPa en schoolpsycholoog zijn diffuus en vertonen overlap op het gebied van begeleiding en afstemming over zorgleerlingen. Hierop gaan we in onderstaande paragrafen inhoudelijk verder in.

2.3 Ondersteuning door de schoolpsycholoog

Onderstaand zijn de ervaringen met de ondersteuning door de schoolpsycholoog beschreven van leerlingen, ouders en school- en externe professionals die betrokken zijn bij de leerlingenzorg.

Ervaringen van leerlingen en ouders

De ondersteuning door de schoolpsycholoog werd door leerlingen en ouders ervaren als laagdrempelig, toegankelijk en waardevol, en als een belangrijke aanvulling op de rol van de mentor. Leerlingen zagen de mentor vooral als eerste aanspreekpunt bij kleinere of alledaagse problemen, zoals stress voor een toets, terwijl de schoolpsycholoog ondersteuning bood bij complexere en meer langdurige hulpvragen. Die ondersteuning bestond vaak uit wekelijkse individuele gesprekken, soms gedurende een heel jaar, rond onderwerpen zoals stressregulatie, perfectionisme en faalangst, automutilatie en executieve functies. Leerlingen beschrijven deze begeleiding als concreet en gestructureerd, met oefeningen gericht op zelfinzicht, gedachten en gedrag, zoals reflectie-opdrachten, het gedachtenstoplicht en feedbackoefeningen.

De twee geïnterviewde leerlingen benoemen uiteenlopende positieve effecten van de begeleiding op hun functioneren en schoolloopbaan. Zij noemen onder meer betere planningsvaardigheden, minder stress, betere cijfers, meer zelfvertrouwen, beter leren omgaan met perfectionisme en het stoppen met automutilatie. De ondersteuning bleek volgens hen vooral van betekenis in moeilijke periodes, bijvoorbeeld na een doublure. Eén leerling verwoordde de impact zelfs als: “het heeft bijna mijn leven gered”. De andere leerling gaf aan niet vanzelfsprekend opnieuw contact te zullen zoeken, omdat de hulp waarschijnlijk vergelijkbaar zou zijn en ze weet al hoe om te gaan met hun problemen. Beide leerlingen bevelen de ondersteuning van de schoolpsycholoog wel aan leeftijdsgenoten met problemen aan.

Ook de ouders van deze twee leerlingen en een andere leerling zijn zeer positief over de ondersteuning door de schoolpsycholoog. Zij omschrijven haar als deskundig, zorgvuldig en kindgericht en waarderen vooral de persoonlijke, niet-oordelende benadering, die snel vertrouwen wekt. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat leerlingen zelfstandig, zonder tussenkomst van hun ouders, bij de schoolpsycholoog terecht kunnen, omdat dit de autonomie en zelfstandigheid van hun kind versterkt. De ondersteuning binnen de schoolcontext wordt door zowel leerlingen als ouders als een groot voordeel gezien. Leerlingen ervaren het als drempelverlagend dat gesprekken gewoon op school en onder schooltijd kunnen plaatsvinden, zeker in vergelijking met externe hulpverlening. Ouders waarderen daarnaast dat de ondersteuning kosteloos was, snel kon worden opgestart en goed werd afgestemd via de mentor en de afdelingscoördinator. Zij zijn positief over de communicatie met de schoolpsycholoog, de regelmatige updates over de voortgang en haar actieve deelname in het (interne) MDO, waarbij ook werd meegedacht over eventuele externe ondersteuning.

Tegelijkertijd laten de gesprekken met de drie ouders zien dat de zorgstructuur binnen de school niet voor iedereen volledig transparant is. Zij zijn tevreden over de brede samenwerking tussen mentor, counselor, schoolpsycholoog en andere betrokkenen. Ze ervaren de communicatie rondom hun kind als zorgvuldig. Maar, ze geven ook aan dat niet altijd duidelijk is welke professional precies welke rol vervult. Wel is helder dat de mentor binnen deze structuur fungeert het eerste aanspreekpunt en de poortwachter voor verdere ondersteuning is.

Ervaringen van schoolprofessionals

Volgens medewerkers van de school begeleidt de schoolpsycholoog vooral meisjes in de HAVO/VWO-afdeling. Jongens met gedragsproblemen worden volgens hen vaker verwezen naar de SMW’er. Zij geven aan dat de schoolpsycholoog breed kijkt naar de ontwikkeling van leerlingen en daarbij aandacht heeft voor signalen van mentale problematiek, zoals verzuim, paniekaanvallen, automutilatie en suïcidale gedachten. Zij herkent deze signalen eerder dan docenten en mentoren, die volgens de medewerkers vooral gericht zijn op gedrag en leerprestaties. De aanwezigheid van de schoolpsycholoog binnen de school verlaagt volgens verschillende professionals de drempel voor leerlingen om in gesprek te gaan over hun problemen. Dit zien zij als een verschil met mentoren, die volgens hen

4 Voor Jou – Ambulante begeleiding op locatie, thuis, op school Geraadpleegd 26-3-2026

“niet vanzelfsprekend beschikken over de inhoudelijke kennis om dergelijke gesprekken te voeren”.

Schoolprofessionals geven meerdere voorbeelden waarin leerlingen baat hadden bij gesprekken met de schoolpsycholoog. Ook signaleren ze dat verbetering van het welbevinden van individuele leerlingen een positieve invloed heeft op de dynamiek in de klas. Daarbij geven ze aan dat het effect van deze gesprekken lastig aantoonbaar te maken is.

Uit de interviews komt naar voren dat mentoren en docenten de schoolpsycholoog doorgaans niet als een direct aanspreekpunt voor henzelf ervaren. Volgens hen wordt de schoolpsycholoog preventief voor leerlingen ingezet en curatief vanwege haar expertise als behandelaar. Incidenteel is zij betrokken bij preventieve groepsgerichte ondersteuning van een mentor, bijvoorbeeld in een klas waarin sprake was van automutilatie van een leerling. Tegelijkertijd ervaren mentoren en docenten hoge verwachtingen van ouders over de rol van de school bij het ondersteunen van mentale gezondheid en welzijn. Zij benadrukken de beperkte mogelijkheden en grenzen van het zorgaanbod binnen de school, zoals de ondersteuning door de schoolpsycholoog. Een schoolprofessional benoemt dat de term schoolpsycholoog,

“vooral bij ouders, onterecht doet vermoeden dat diagnostisering en behandeling mogelijk zijn op school”.

Mentoren en docenten geven aan zelf behoefte te hebben aan inhoudelijke ondersteuning voor gesprekken met ouders over gevoelige onderwerpen. Daarin zien zij een rol voor de schoolpsycholoog. Een enkele nieuwe mentor beschouwt haar als een waardevolle adviseur voor signalen rondom zorgwekkend gedrag en mentale gezondheid. De schoolpsycholoog heeft bij deze mentor geobserveerd in de klas, waarin onveiligheid werd ervaren. De mentor gaf hierover aan:

“Ja, en dan is de schoolpsycholoog degene die ik daarvoor heb ingeschakeld. Ja dus. Of ik heb de schoolpsycholoog gevraagd wat denk jij? ... En soms heb ik ook gezegd ik vind eigenlijk dat dit al verder gaat dan de schoolpsycholoog. Jullie [ouders] moeten buiten de school externe hulp gaan zoeken via de huisarts.”

Verschillende schoolprofessionals benoemen een overlap tussen de rollen van de schoolpsycholoog, CoPa en SMW'er. De schoolpsycholoog wordt door sommigen omschreven als “CoPa-plus”. Zij zien haar als een functionaris met inhoudelijke expertise rond mentale gezondheid, “die overstijgend kan kijken naar problemen van leerling”. Het SMW werkt volgens schoolprofessionals outreachend en mediërend. Zij richt zich meer op het (gezins)systeem, bijvoorbeeld bij huiselijk geweld of culturele diversiteit. De schoolpsycholoog richt zich primair op de mentale gezondheid van individuele leerlingen. Bij complexe gedrags- of mentale problematiek wordt, volgens professionals, soms verwezen naar de schoolpsycholoog en soms naar de SMW'er.

Ervaringen van externe professionals

Externe professionals ervaren dat de aanwezigheid van de schoolpsycholoog in het Zorgteam de samenwerking tussen hen en de school bevordert. Volgens hen draagt zij bij aan het snel en voortvarend oppakken van zorgmeldingen door mentoren en het organiseren van ondersteuning. De schoolpsycholoog draagt specifiek bij aan het adequaat signaleren en begeleiden van individuele leerlingen op het gebied van mentale gezondheid. Dat bevordert het tijdig in beeld brengen van specifieke ondersteuningsbehoeften. Uit de interviews met de SMW'er en de schoolpsycholoog blijkt dat zij niet ervaren direct samen te werken rondom individuele leerlingen na bespreking in het Zorgteam. Zij hebben elk hun eigen caseload.

Medewerkers van het samenwerkingsverband (SWV) geven aan dat de bijdrage van de schoolpsycholoog in de samenwerking met de school vooral zichtbaar is bij leerlingen die dreigen uit te vallen. Dit betreft met name leerlingen bij wie sprake is van complexe problematiek, zoals autisme. Net zoals ouders en leerlingen geven externe professionals aan dat zij laagdrempelig bereikbaar is, zij gemakkelijk vindbaar is voor afstemming en dat zij dezelfde taal spreekt. Dat versterkt de samenwerking tussen school en externe partijen.

2.4 Belemmeringen en succesfactoren

Belemmeringen

Meerdere schoolprofessionals gaven aan dat de schoolpsycholoog voor docenten en mentoren onvoldoende bekend en zichtbaar is. Dit beperkt volgens hen de samenwerking, omdat deze professionals haar niet betrekken bij hun zorgen over leerlingen of ondersteuningsvragen. De beperkte aanwezigheid (één dag per week) wordt hierbij expliciet als knelpunt genoemd. Hierdoor komen ook niet alle zorgleerlingen waarbij dat wenselijk zou zijn daadwerkelijk bij de schoolpsycholoog terecht. De CoPa betoogt dat de schoolpsycholoog onvoldoende toegankelijk is voor leerlingen. Een beoogd inlooppreekuur, bedoeld om de toegang te verbeteren, is niet goed van de grond gekomen. De schoolleiding geeft aan dat onduidelijkheid over de werkwijze en rol van het SWV bij de leerlingenzorg soms een belemmering vormt: voor de school is niet altijd helder welke route gevolgd moet worden in de samenwerking met het SWV. Ook ervaart de schoolleiding een spanningsveld rondom de vraag tot hoever de taak van de school reikt bij de zorg voor leerlingen en waar externe ondersteuning of hulpverlening meer geëigend is. Beide zaken hangen, aldus

de schoolleiding, samen met de afbakening van rollen en verantwoordelijkheden, en daarmee ook met samenwerking tussen de schoolpsycholoog en andere externe zorgprofessionals.

Succesfactoren

Alle professionals benoemen dat de aanwezigheid van de schoolpsycholoog op school, ook al is dit één dag per week, in potentie bijdraagt aan laagdrempelige ondersteuning voor leerlingen en schoolprofessionals. De schoolpsycholoog en de directeur van Bureau Vergne vinden zelf dat de schoolpsycholoog gemakkelijk aanspreekbaar en vindbaar is voor docenten.

Een duidelijke succesfactor in de samenwerking is volgens professionals van buiten de school het overleg in het Zorgteam waarin de CoPa, de schoolpsycholoog en de SMW'er, al dan niet versterkt met de jeugdconsulent zorgmeldingen van mentoren bespreken. Externe professionals geven ook aan dat zij gemakkelijk 'schakelen' met de schoolpsycholoog, omdat ze dezelfde taal spreken. Zij lijkt voor externen meer zichtbaar en toegankelijk dan voor mentoren en docenten.

Hoofdstuk 3

Beleids- en organisatieniveau

In dit hoofdstuk staan de rol van de schoolpsycholoog in de zorgstructuur en het faciliteren daarvan centraal. De bevindingen in dit hoofdstuk raken aan de zorgstructuur binnen de school, die niet voor alle betrokkenen helder is.

3.1 Rol van de schoolpsycholoog in zorgbeleid

Met de sterke zorgstructuur inclusief de schoolpsycholoog beoogt het Maartenscollege alle leerlingen “binnenboord te houden”. Volgens de schoolprofessionals draagt dit beleid bij aan bewuste keuzes voor het Maartenscollege, door ouders en leerlingen. In de school is veel ervaring met het ondersteunen van leerlingen met specifieke hulpvragen, bijvoorbeeld bij autisme. Daarbij wordt samengewerkt met externe partners. De schoolpsycholoog heeft in de afgelopen jaren bijgedragen aan beleidsontwikkeling rondom dyslexie en taal en aan de invulling van het mentoraat.

Sommige schoolmedewerkers onderscheiden, als het gaat om ondersteuning van leerlingen, nadrukkelijk de verantwoordelijkheid van de school en die van ouders. Zij vinden het inzetten van een schoolpsycholoog gericht op de mentale gezondheid van individuele leerlingen primair een taak van de ouders. Eén van hen zegt daarover:

“Een school moet zorgen voor een veilig en fijn leer-klimaat, maar ik vind niet dat een school moet zorgen voor het mentale welzijn van een kind.”

Anderen benadrukken dat de school vooral preventief moet werken om te voorkomen dat mentale problemen ontstaan. Zij wijzen er ook op dat een (beperkt) aantal gesprekken met de schoolpsycholoog vaak onvoldoende is om leerlingen met complexe mentale problemen te ondersteunen. Zij waarschuwen dat de school

“geen alternatieve zorgroute moet worden, zodat de reguliere hulpverlening (zoals GGZ) wordt omzeild”.

In de interviews zijn verschillende opvattingen over de rol van de schoolpsycholoog en de verantwoordelijkheden van school, ouders en externe hulp naar voren gekomen. Dat belemmert de eenduidige positionering van de schoolpsycholoog binnen de school.

Zorgprofessionals in de school ervaren de toeleiding van leerlingen naar het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) als lastig. Zij zien een toename van het aantal thuiszitters. Hiervoor is recent een coördinator aangesteld. Ook zijn er vragen over wat inclusief onderwijs in 2035 vraagt van de zorgstructuur en het -beleid van de school. Medewerkers van het SWV zien dat het Maartenscollege op allerlei zorgvragen wil inzetten. Zij raden aan om bewuste keuzes te maken in wat de school wel en niet biedt aan leerlingen. Dat geldt ook voor de positie, rol en taken van de schoolpsycholoog.

3.2 Facilitering inzet schoolpsycholoog

De school financiert de inzet van de schoolpsycholoog voor acht uren per week, met ondersteuning vanuit de gemeente. De schoolpsycholoog is gepositioneerd in het Zorgteam (Klein JeS). Er zijn geen formele relaties met andere onderdelen in de zorgstructuur. Daarmee zet de school de psycholoog primair in voor ondersteuning van individuele leerlingen via aanmelding door de mentor, op vaste overlegmomenten. Daarin wordt de ondersteuning van leerlingen verdeeld tussen de SMW'er en de schoolpsycholoog of wordt besloten tot het organiseren van een MDO met ouders, leerlingen en/of andere externe professionals, zoals leerplecht en de JGZ.

Meerdere mentoren en docenten geven aan gebruik te willen maken van de expertise van de schoolpsycholoog voor hun eigen rol in de ondersteuning van mentale gezondheid en welzijn van leerlingen in de klas. Zoals eerder beschreven is, weet slechts een enkele mentor de schoolpsycholoog te bereiken. Zij missen een introductie van de diverse rollen en taken van de schoolpsycholoog en andere externe zorgprofessionals en een inloopspreekuur voor advies en ondersteuning van mentoren en docenten.

Hoofdstuk 4

Toekomstperspectief en uitbreiding

In dit hoofdstuk kijken we vooruit naar mogelijkheden voor de inzet van de schoolpsycholoog in de toekomst en het verankeren daarvan in de zorgstructuur en het beleid van de school. Daarbij richten we ons zowel het Maartenscollege als ook op andere scholen binnen het SWV. We sluiten af met de ‘lessons learned’ uit het onderzoek.

4.1 Perspectieven op de toekomstige zorgstructuur

In deze paragraaf gaan we in op de mogelijkheden die schoolprofessionals zien voor de toekomstige zorgstructuur van het Maartenscollege.

Binnen de school bestaan uiteenlopende perspectieven op de zorgstructuur en de positie van de schoolpsycholoog daarin. In de praktijk leunt de zorgstructuur sterk op de CoPa. Dit maakt de structuur kwetsbaar. Bij uitval van deze functionaris valt een belangrijk coördinerend knooppunt binnen de zorgstructuur weg. Zorgprofessionals in de school zien mogelijkheden voor mentoren om een grotere (preventieve) rol spelen in de leerlingenzorg. Dat vereist dat mentoren zijn uitgerust om “het goede gesprek” met hun leerlingen te voeren, over meer dan de schoolresultaten. In zo’n gesprek is ook aandacht voor leerlingen “die sociaal niet zo heel lekker in de groep liggen”. Dat vraagt om meer ondersteuning en/of training van docenten en mentoren, met aandacht voor signalering, gespreksvoering en begeleiding van leerlingen met specifieke behoeften in de klas. Daarbij kunnen de SMW’er en de schoolpsycholoog of jeugdconsulent betrokken worden. Ook medewerkers van het SWV kunnen meedenken bij moeilijkheden in klassen. De expertise van externe zorgprofessionals kan ook betrokken worden bij de begeleiding van het toenemende aantal thuiszitters en ondersteuningsadviezen voor maatwerktrajecten van individuele en groepen leerlingen met specifieke problematiek/hulpvragen (onderwijs- en jeugdhulp arrangementen). Dit alles vraagt om het verduidelijken van de positie en taken van schoolprofessionals en externe zorgprofessionals en het structureel verankeren daarvan in de Zorgstructuur en het beleid van de school.

4.2 Structurele verankering schoolpsycholoog in zorgstructuur

In deze paragraaf formuleren we vier aanbevelingen om de rol van de schoolpsycholoog structureel te versterken en verankeren binnen de zorgstructuur.

- ① **Versterk en borg de signalering door de schoolpsycholoog en/of andere zorgprofessionals**
Versterk de signalering in het zorgteam met behulp van externe expertise gericht op herkennen van en omgaan met de mentale gezondheid en zorgwekkend gedrag van leerlingen. Dat draagt bij aan snelle en goede verwijzing naar verdergaande hulp. Samenwerking met en ondersteuning van ouders bij de hulp aan hun kind vragen daarbij extra aandacht.
- ② **Beperk individuele leerlingbegeleiding door de schoolpsycholoog tot maximaal 5 gesprekken**
Met zo’n beperking wordt recht gedaan aan de boogde preventieve inzet van de schoolpsycholoog. Dat vraagt ook om heldere kaders voor de inhoud van de begeleiding en antwoorden op vragen zoals: wat doet de schoolpsycholoog wel?; Wat doet die niet?; en hoe worden leerlingen toe geleid naar verdergaande hulp als dat nodig is? Met deze beperking kunnen meerdere leerlingen individueel en/of collectief ondersteund worden.
- ③ **Verantwoord de inzet van de schoolpsycholoog en andere externe professionals.**
Het structureel verzamelen van data over aantallen leerlingen, de aard van hun problemen en verdeling over zorgprofessionals in het Zorgteam draagt bij aan het inzichtelijk maken van de behoefte aan de inzet van externe zorgprofessionals en het verantwoorden en borgen daarvan.

- 4

Versterk de basisondersteuning in de school.
Ondersteuning en advies van de schoolpsycholoog en/of anderen gericht op het herkennen van signalen en begeleiden van leerlingen in de klas door mentoren en docenten draagt bij aan een sterke basisondersteuning en het normaliseren van uitdagingen die bij het leven horen.
- 5

Zorg voor zichtbaarheid en toegankelijkheid voor het team.
Mentoren en docenten hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning bij het begeleiden van de leerlingen in hun klas. Een laagdrempelig inloopsprekuur door de schoolpsycholoog en andere externe professionals voorziet in die behoefte.

4.3 Schoolpsycholoog en passend en inclusief onderwijs binnen samenwerkingsverband
In deze paragraaf beschrijven we hoe de inzet van de schoolpsycholoog op andere scholen binnen het SWV kan bijdragen aan passend en inclusief onderwijs.

De inzet van een schoolpsycholoog op andere scholen binnen het samenwerkingsverband kan passend en inclusief onderwijs versterken op zowel team- als beleidsniveau. Zo draagt een brede verkenning van zorgwekkend gedrag en mentale gezondheid in de schoolcontext bij aan vroegtijdige signalering en mogelijkheden om leerlingen “binnenboord” te houden. Het aanspreken van ouders op hun verantwoordelijkheid en hun betrokkenheid bij de zorg voor hun kinderen thuis en op school vraagt daarbij aandacht. Een schoolpsycholoog of andere gedragsdeskundige kan ook betrokken worden bij de training en ondersteuning van mentoren en docenten rondom gedrag, mentale gezondheid en het

omgaan daarmee in de klas. Een dergelijke inzet van een schoolpsycholoog versterkt de zorgstructuur van scholen.

De expertise van de schoolpsycholoog kan ook bijdragen aan beleidsontwikkeling gericht op ondersteuning van groepen leerlingen met bijvoorbeeld dyslexie, dyscalculie of met mentale of gedragsproblemen. Daarmee wordt de expertise van de schoolpsycholoog structureel geborgd in het beleid. Het SWV heeft een schoolpsycholoog in dienst, die de scholen kent en extra ondersteuning kan bieden. Als meerdere scholen binnen het SWV met een schoolpsycholoog gaan werken biedt dat mogelijkheden om krachten te bundelen en samen te werken met bijvoorbeeld het jeugdteam en de JGZ. Daarnaast biedt schoolpsychologische expertise op diverse scholen mogelijkheden om keuzen te maken voor collectieve ondersteuning van groepen leerlingen op specifieke scholen. Zulke keuzen passen bij ontwikkelingen in het kader van Passend en Inclusief onderwijs 2035. Het bundelen van krachten voor de inzet van één of meer schoolpsychologen op verschillende scholen binnen het SWV maakt de functie bovendien minder kwetsbaar en minder afhankelijk van één organisatie.

Het benutten van de expertise van de schoolpsycholoog gaat niet vanzelf. Dat vraagt om een gedeelde visie op de meerwaarde van een schoolpsycholoog en borging daarvan in het zorgbeleid van elke school. Als schoolpsychologen vanuit het SWV op verschillende scholen worden ingezet, vraagt dat ook afstemming en een gezamenlijke koers op extra ondersteuning in de scholen. Daarbij zijn duidelijke taak- en functieomschrijvingen van een schoolpsycholoog gericht op (individuele en/of collectieve) leerlingenzorg en/of ondersteuning van de zorgstructuur van belang.

4.4 Doorontwikkeling preventieve en collectieve ondersteuning

Uit de pilot op het Maartenscollege kan een aantal lessen getrokken worden die relevant zijn voor de doorontwikkeling van de rol en taken van een schoolpsycholoog op andere scholen binnen het SWV.

Les 1: De inzet van de schoolpsycholoog heeft bij een beperkt aantal leerlingen bijgedragen aan verergering van bestaande leer- en mentale problemen. Het beperkte aantal hangt samen met de duur van de begeleiding, diversiteit aan taken en de geringe omvang van de functie.	Les 2: De expertise van de schoolpsycholoog draagt bij aan het snel en goed toeleiden van zorgleerlingen naar passende hulp, zo ervaren schoolprofessionals en externe partners die betrokken zijn in het Zorgteam en een MDO.	Les 3: De ondersteuning door de schoolpsycholoog heeft voorzien in de behoefte van een enkele mentor/docent bij de begeleiding van leerlingen met (mentale) problemen in hun klas. De structurele inzet van de schoolpsycholoog gericht op alle mentoren en/of docenten biedt mogelijkheden voor (versterking van) collectieve ondersteuning van leerlingen.	Les 4: De school werkt aan leerlingenzorg op basis van losse, kleinschalige projecten, zoals de pilot schoolpsycholoog en de pilot jeugdconsulent in het Zorgteam. Deze fragmentatie en de afhankelijkheid van externe financiering en partijen maken integraal en duurzaam leerlingenzorgbeleid kwetsbaar.
--	--	--	---

Hoofdstuk 5

Reflectie, conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk schrijven we een reflectie op het onderzoek in het licht van ontwikkelingen rondom mentale gezondheid van jongeren in de samenleving. Daarna geven we antwoord op de hoofdvraag. Ten slotte zijn een conclusie en aanbevelingen geformuleerd.

5.1 Reflectie op het onderzoek

Tijdens de onderzoeksperiode was er breed aandacht voor het afnemende welzijn van jongeren in Nederland en wereldwijd. In media en onderzoek komen de toename van mentale problemen en de noodzaak van aandacht voor preventie naar voren. Daarnaast is er in de jeugdhulp meer aandacht gekomen voor een breder pedagogisch perspectief, in aanvulling op de sterke medisch georiënteerde, individuele benadering van problemen bij jongeren. De expertise van een schoolpsycholoog kan aan dit bredere perspectief op verschillende manieren bijdragen.

In onze participatiesamenleving staan maakbaarheid en individuele zelfredzaamheid centraal. Dat draagt eraan bij dat kwetsbare leerlingen buiten de 'school' vallen. De inzet van een schoolpsycholoog kan bijdragen aan het voorkomen van die uitval door hen individueel te ondersteunen. Maar ook door het belang van relaties en nabijheid op school te benadrukken en aandacht te hebben voor de context waarin zij opgroeien. Voor dat laatste zijn scholen medeverantwoordelijk, samen met ouders, leerlingen en zorgprofessionals in en om de school.

Beleid en onderzoek duiden verminderd welzijn vaak als een individueel mentaal gezondheidsprobleem (Van Dongen-Melman, 2026). Zo'n focus op het individu vergroot de vraag naar diagnoses en interventies en stimuleert een zorggerichte aanpak, die docenten en mentoren overvraagt. Het snel inzetten van specialistische hulp kan mentale klachten bovendien onbedoeld problematiseren.

De Onderwijsraad (2026) beschreef recent de school als een 'oefenplaats', waar jongeren leren omgaan met ongemak en

stress. Welzijn is vanuit dat perspectief niet alleen een voorwaarde om te kunnen leren, maar ook een opbrengst van onderwijs. Uitdagingen horen bij het leven. Het leren omgaan daarmee is noodzakelijk voor een gezonde ontwikkeling. Vanzelfsprekende, informele en laagdrempelige ondersteuning op school, door mentoren en docenten en medeleerlingen helpt daarbij. Dat wordt normaliseren of het versterken van de pedagogische basis genoemd (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2012; Batstra, 2025). Auteurs als Van Dam (2024) en De Wachter (2025) benadrukken het belang van normaliseren, luisteren en het versterken van veerkracht, zonder elk probleem in een behandel- of diagnosekader te plaatsen. Ondersteuning van docenten en mentoren om leerlingen in hun klas te begeleiden, draagt bij aan een sterke pedagogische basisondersteuning en het welzijn van alle leerlingen.

5.2 Conclusie: antwoord op de hoofdvraag en discussie

De hoofdvraag van dit onderzoek is: Hoe draagt de inzet van de schoolpsycholoog bij aan de mentale gezondheid en het welzijn van leerlingen en het versterken van de zorgstructuur binnen het Maartenscollege?

De inzet van de schoolpsycholoog op het Maartenscollege draagt bij aan de ondersteuning van een beperkt aantal leerlingen waarbij mentoren of docenten complexe (mentale) problemen signaleren. Aan die leerlingen biedt de schoolpsycholoog specifieke ondersteuning op basis van duiding en interpretatie van signalen en kennis over het omgaan daarmee binnen de school. Leerlingen en ouders waarderen de kosteloos toegankelijke langdurige ondersteuning onder schooltijd in de veilige omgeving van de

school. Daarnaast versterkt de inzet van de schoolpsycholoog de zorgstructuur van de school, door de bijdrage aan de triage in het Zorgteam. Dat zorgt voor snelle besluitvorming en afstemming met externe partners over passende hulp voor zorgleerlingen, na melding door mentoren. Advisering en ondersteuning van de schoolpsycholoog rond klassenproblematiek en oudergesprekken aan een enkele docent en mentor heeft (beperkt) ook bijgedragen aan de zorgstructuur.

De bijdrage aan de zorgstructuur door de schoolpsycholoog beperkt zich tot triage in het Zorgteam en de ondersteuning van een enkele docent of mentor. Mentoren en docenten hebben behoefte aan ondersteuning bij hun begeleiding van leerlingen met gedrags- en mentale problemen in de klas. Voor hen is de schoolpsycholoog onvoldoende zichtbaar en toegankelijk. De beperkte omvang van de functie, maar ook de positionering in de zorgstructuur spelen daarbij een rol. Bovendien zijn de taken en verantwoordelijkheden van zorg- en onderwijsprofessionals in en om de school niet duidelijk onderscheiden en op elkaar afgestemd. Er bestaat overlap in functies, bijvoorbeeld van de schoolpsycholoog, de SMW'er en de CoPa. Ook is de toewijzing van zorgleerlingen - wie pakt welke zorgvragen op en waarom? - niet transparant. Debet daaraan lijken de verschillende projecten of pilots binnen de school, zoals van de inzet van de schoolpsycholoog, de jeugdconsulent en de functie van verzuimcoördinator, die (nog) niet zijn ingebed in de zorgstructuur.

Het Maartenscollege profileert zich als een school met een uitgebreid zorgprofiel gericht op leerlingen met diverse ondersteuningsvragen. De schoolpsycholoog heeft bijgedragen aan beleidsontwikkeling rond specifieke leerproblemen zoals dyslexie. Deze bredere inzet van de schoolpsycholoog sluit aan bij de ontwikkeling naar inclusief onderwijs 2035, waarin beleid rond preventie, signalering en ondersteuning logisch op elkaar aansluiten. Bij dat laatste kunnen ook de JGZ, de jeugdconsulent de schoolpsycholoog van het SWV een rol spelen. Zij zijn in dienst van organisaties die bij meerdere scholen betrokken zijn en daardoor minder kwetsbaar voor wat betreft continuïteit en samenwerking. Op basis daarvan kunnen zij duurzaam bijdragen aan de zorgstructuur en het zorgbeleid op scholen.

De inzet van de schoolpsycholoog op het Maartenscollege hinkt op drie benen:

- 1 ondersteuning van individuele leerlingen met (complexe) mentale- of leerproblemen;
- 2 triage in het Zorgteam; en
- 3 beleidsontwikkeling gericht op het versterken van het ondersteuningsprofiel van de school.

De beperkte middelen die beschikbaar zijn voor de inzet van de schoolpsycholoog dwingen om keuzen te maken en de inzet duurzaam te verankeren op het Maartenscollege en/of andere scholen. Daarbij gaat het om antwoorden op de volgende vragen: Worden de middelen voor de schoolpsycholoog primair ingezet voor individuele zorgleerlingen, al dan niet via het Zorgteam? Of worden ze ingezet voor preventie, consultatie en deskundigheidsbevordering van mentoren en docenten, zodat alle leerlingen ervan profiteren? Juist die tweede richting sluit aan bij 'normaliseren' én bij de bedoeling van Inclusief onderwijs. Ondersteuningsbehoeften van leerlingen belanden dan niet vanzelfsprekend in losse individuele trajecten, maar worden benaderd via het versterken van de pedagogische basis en het handelen in de klas.

5.3 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande zijn vier aanbevelingen geformuleerd. Uitgangspunt voor die aanbevelingen is dat goede pedagogische basisondersteuning een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van scholen en hun partners. Dat vraagt om consistente kaders voor zorgbeleid en een gezamenlijke koers in de ondersteuning van alle leerlingen.

(1) Maak duidelijke keuzes voor de inzet van de schoolpsycholoog en andere externe zorgprofessionals. Richt die ondersteuning van individuele leerlingen of op collectieve en preventieve begeleiding van groepen leerlingen door mentoren en docenten. Transparante registratie van de inzet van externe en interne zorgprofessionals over aantallen en aard van de geboden ondersteuning zijn nodig om gemaakte keuzes te monitoren, evalueren en verantwoorden.	(2) Ontwikkel een integraal zorgbeleid en een duidelijke zorgstructuur. Maak daarin mentoren, docenten, CoPa, schoolpsycholoog, SMW, JGZ, SWV, het jeugdteam gezamenlijk verantwoordelijkheid voor 'mentaal gezond' onderwijs. Dat vraagt om duidelijkheid over de ondersteuning die de school wel en niet biedt aan leerlingen, ouders en schoolprofessionals.	(3) Beschrijf en onderscheid de taken en verantwoordelijkheden van alle functionarissen in de zorgstructuur. Daarbij gaat het zowel om taken en verantwoordelijk van docenten, mentoren, counselors en de CoPa als om die van de SMW'er, de jeugdconsulent, het SWV, ouders, leerlingen én de schoolpsycholoog.	(4) Beschrijf alle overlegmomenten in de zorgstructuur en de rol van alle functionarissen daarin. Dat betreft het mentoraat, overleg met ouders, het Zorgteam en het interne en externe MDO. Zo worden de routes duidelijk waarlangs ondersteuning voor (zorg) leerlingen georganiseerd is en wie daarbij wanneer betrokken zijn.
--	---	---	---

Bijlage 1 Beschrijving van de onderzoeksmethoden

Het onderzoek is tussen maart en december 2025 uitgevoerd door het lectoraat Jeugdhulp in Transformatie van De Haagse Hogeschool. In die periode bespraken we de voortgang regelmatig met de opdrachtgevers en stelden we hen in staat te reageren op tussentijdse resultaten. Hieronder zetten we per deelthema de gebruikte methoden uiteen.

Ondersteuning en samenwerking in de zorgstructuur van de school (Deel I)

Het doel van dit deel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in de bestaande zorgstructuur van het Maartenscollege. Hiervoor voerden we een literatuurverkenning en documentenanalyse uit om een beeld te krijgen van de zorgstructuur, de verantwoordelijkheden van verschillende professionals en de samenwerking met externe partners. Dat vormde de basis voor het verdere onderzoek.

Om inzicht te krijgen in de ervaringen uit de praktijk zijn in totaal zijn 20 interviews met professionals van binnen en buiten de school, ouders en leerlingen uitgevoerd (zie tabel 1). In alle gesprekken besteedden we aandacht aan zowel belemmerende als bevorderende factoren binnen de zorgstructuur en de rol van de schoolpsycholoog. De analyse van de eerste interviews bood inzicht in de inzet van de schoolpsycholoog en die van andere betrokken professionals in de zorgstructuur. Die inzichten vormden de basis voor de verkenning van de meer toekomstgerichte vragen. De variatie aan respondenten maakte het mogelijk om de zorgstructuur vanuit verschillende perspectieven te begrijpen, inzicht te krijgen in ervaren factoren die daarop invloed uitoefenen en in de rol van de schoolpsycholoog.

Beleids- en organisatieniveau

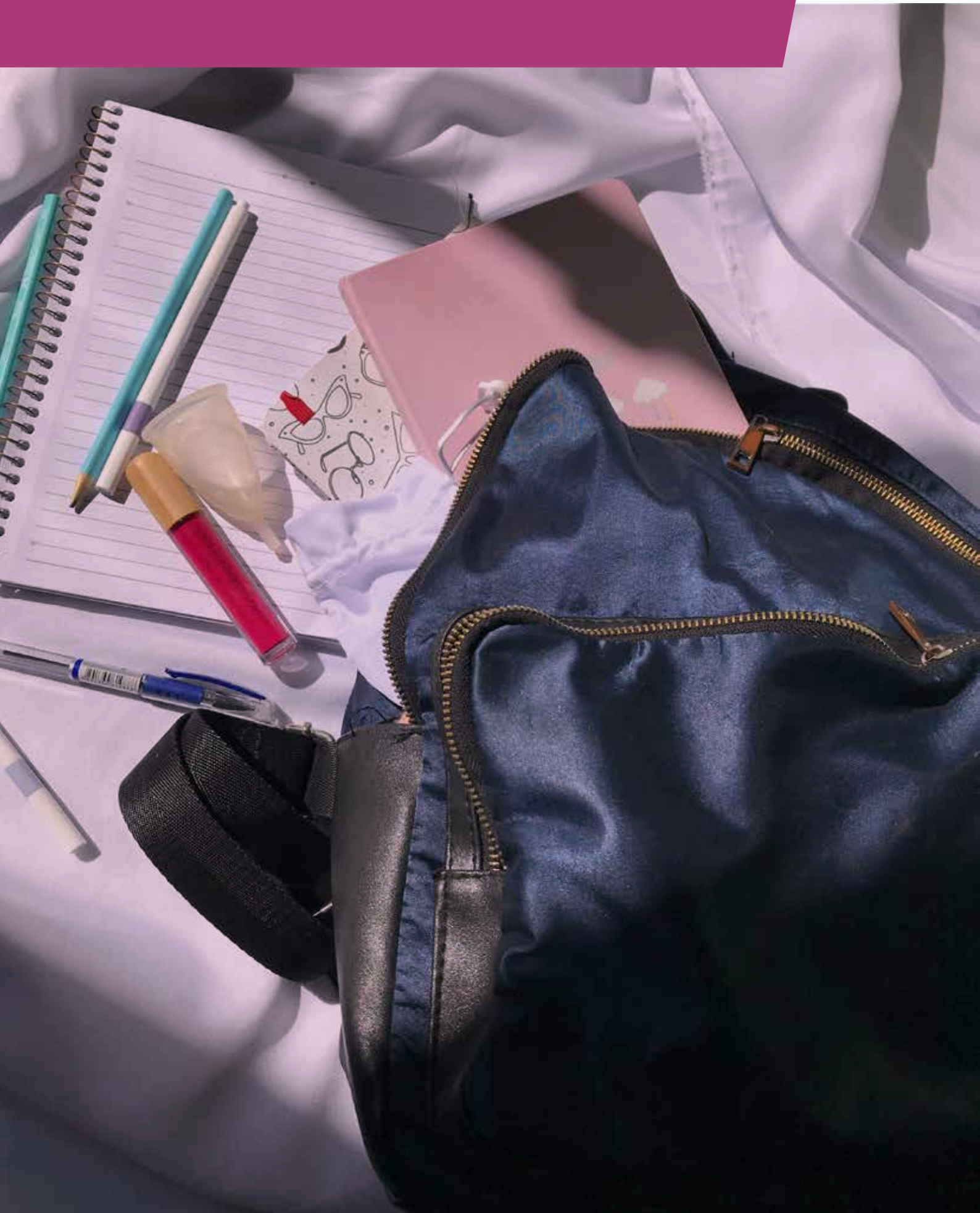
Het tweede deel van het onderzoek had tot doel inzicht te krijgen in de inzet van de schoolpsycholoog op beleids- en organisatieniveau binnen het Maartenscollege. Daarnaast richtte dit deel zich op de vraag hoe de school de inzet van de schoolpsycholoog ondersteunt en faciliteert. De eerdergenoemde documentanalyse bood inzicht in de formele positionering van de schoolpsycholoog, de beleidsmatige uitgangspunten over leerlingenondersteuning en de wijze waarop verantwoordelijkheden zijn belegd. In de interviews zijn gerichte vragen gesteld over de beleidsmatige inbedding van de schoolpsycholoog en de samenwerking tussen verschillende professionals. Dat gaf onder meer inzicht in ervaringen met betrekking tot de inzet van de schoolpsycholoog bij beleidsontwikkeling, de communicatie en samenwerking met het team en organisatorische voorwaarden die bijdragen aan of juist belemmerend zijn voor een die inzet.

Toekomstperspectief en uitbreiding

Het derde deel van het onderzoek richt zich op de toekomstbestendigheid en mogelijke uitbreiding van de inzet van de schoolpsycholoog. In de interviews hebben respondenten uitspraken gedaan over toekomstige inzet van de schoolpsycholoog. Op basis daarvan en vanuit de documentenanalyse zijn aanbevelingen gedaan om de rol van de schoolpsycholoog te versterken en duurzaam te verankeren binnen de zorgstructuur van het Maartenscollege. Daarnaast onderzochten we hoe deze functie op andere scholen binnen het samenwerkingsverband kan worden ingezet en welke bijdrage dit kan leveren aan het bevorderen van passend en inclusief onderwijs. Door de ervaringen en inzichten uit de pilot te analyseren, beogen we lessen te trekken voor de verdere ontwikkeling van preventieve en collectieve ondersteuning van leerlingen gericht op hun mentale gezondheid en welzijn.

Tabel 1 Deelnemers interviews

Functie	Organisatie	Aantal
Docent	Maartenscollege	1
Mentor	Maartenscollege	3
Decaan	Maartenscollege	1
Counselor	Maartenscollege	1
Coördinator passend onderwijs	Maartenscollege	1
Afdelingsleider	Maartenscollege	1
Eigenaar bureau Vergne	Bureau Vergne	1
Schoolpsycholoog	Bureau Vergne	1
Consulent	Samenwerkingsverband	1
Beleidsmedewerker	Samenwerkingsverband	1
Schoolondersteuner/schoolpsycholoog	Samenwerkingsverband	1
Schoolmaatschappelijk werker	Schoolformaat (Jeugdformaat)	1
Jeugdverpleegkundige	JGZ Zuid Holland West	1
Leerling	Maartenscollege	2
Ouder	Maartenscollege	3
Totaal		20

Overzicht functies in de school met taken en verantwoordelijkheden en overlap.

Tabel 2		
Functie	Belangrijkste taken / verantwoordelijkheden	Overlap met andere functies op basis van interviews
Docent	Geeft les; overlegt met vaksectie; soms extra taken zoals faalangst-, SOVA- of hoogbegaafdheidstrainingen.	Mentor (signaleren welzijn leerlingen), CoPa / schoolpsycholoog (ondersteuning bij gedragsproblemen), SMW (doorverwijzing bij sociaal-emotionele en gedragsmatige zorgen).
Mentor	Aanspreekpunt voor leerlingen/ouders; mentorlessen; individuele gesprekken; driehoeksgesprekken; schakelt bij hulpvragen naar Zorgteam.	SMW, schoolpsycholoog, CoPa (ondersteuning leerlingen), afdelingscoördinator (bij escalatie), JGZ/jeugdteam (signalering zorg).
Pastor	Laagdrempelige gesprekken met leerlingen.	Counselor, SMW, schoolpsycholoog (emotionele begeleiding).
Counselor	Korte gesprekken bij o.a. rouw, trauma; toeleiding via mentor/coördinator.	Pastor, SMW, schoolpsycholoog (kortdurende psychosociale begeleiding).
Decaan	Beheer vakkenpakket; overleg met afdelingen.	Beperkte overlap met mentor (loopbaanbegeleiding, studiekeuze).
Afdelingscoördinator	Aanspreekpunt mentoren; bewaakt aanwezigheid; schakelt bij zorgen ondersteuning in.	Mentor (signaleringsrol), CoPa (doorverwijzing hulp), afdelingsleider (beleidsmatige afstemming).
Afdelingsleider	Brug tussen beleid (SWV) en schoolleiding; portefeuille passend onderwijs.	CoPa (passend onderwijs), SWV (beleidskoppeling).
Coördinator Passend Onderwijs (CoPa)	Stuurt Zorgteam aan; ondersteunt docenten; maakt jaarplan; coördineert ondersteuning; deelname MDO's.	schoolpsycholoog (ondersteuning docenten/leerlingen), SMW (zorgafstemming), afdelingsleider (beleid), SWV/Schoolondersteuningsteam (SOT) (passend onderwijs).
Zorgteam (Klein JeS)	Bestaat uit schoolpsycholoog, CoPa, SMW (op verzoek jeugdconsulent); verdeling begeleidingstaken.	Overlap intern tussen CoPa, schoolpsycholoog, SMW (gezamenlijke casusaanpak).
Schoolmaatschappelijk Werk (SMW)	Begeleiding sociaal-emotioneel en gedragsmatig vastgelopen leerlingen; preventie; gezinsondersteuning; voorkomt uitval.	Mentor (signalerend), schoolpsycholoog (psychologische ondersteuning), CoPa (afstemming ondersteuning), verzuimcoördinator (bij thuiszitters).
Schoolpsycholoog (SP)	Beleid, docentondersteuning, leerlingbegeleiding; samenwerking met zorgcoördinator, SMW, JGZ, jeugdteam.	SMW, CoPa, mentor, counselor (begeleiding en signalering).
Verzuimcoördinator	Begeleidt thuiszitters; JES-overleg; stelt OPP's op.	SMW, CoPa, schoolpsycholoog (bij leerlingen met mentale problemen), jeugdteam (afstemming hulpverlening).
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	Meetmomenten; vragenlijsten; preventief spreekuur; signalering.	Mentor, SMW, schoolpsycholoog (vroegsignalering welzijn).
Jeugdteam	Externe hulpverlening bij thuissituaties; sluit soms aan op school.	CoPa, SMW, schoolpsycholoog, afdelingscoördinator (casusoverleggen, verwijzing).
Samenwerkingsverband (SWV)	Beleidsmatig; ondersteunt bij complexe casuïstiek; adviseert bij uitval, maatwerk team Onderwijs op Maat (TOM).	CoPa, afdelingsleider, SOT (passend onderwijs en zorgstructuur).
SOT (Schoolondersteuningsteam)	Adviseert bij complexe leerlingenzorg; sparringpartner voor school.	SWV

Referenties

- **Batstra, L. (2025).** *Ruimte maken voor verschillen*. Nederlands Jeugdinstituut & Defence for Children.
- **De Wachter (2025).** Wachten, een levenshouding. Lanoo-Campus.
- **Farrell, P. (2009).** The developing role of educational psychologists in supporting schools and families. *Educational and Child Psychology*, 26(2), 7–17.
- **Fagan, T. K., & Wise, P. S. (2019).** *School psychology: Past, present, and future (4th ed.)*. National Association of School Psychologists.
- **Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1989).** *Kinderrechten*. Geraadpleegd op 4 januari 2026, van <https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18>
- **Jimerson, S. R., Annan, J., Skokut, M., & Renshaw, T. L. (2009).** Educational psychology in New Zealand: Results of the 2006 international school psychology survey. *School Psychology International*, 30(5), 443-455.
- **Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden (z.d.)** Geraadpleegd op 4 januari 2026, van <https://www.kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl/normaliseren-en-versterken-pedagogische-basis> <https://doi.org/10.1007/s12310-023-09577-y>
- **Marzano, R. J. (2007).** *The art and science of teaching: A comprehensive framework for effective instruction*. ASCD.
- **Nederlands Jeugdinstituut (NJI), (z.d.).** Aandacht voor mentale problemen bij jongeren: de juiste balans <https://www.nji.nl/kennis/welbevinden/aandacht-voor-mentale-problemen-bij-jongeren-de-juiste-balans>
- **NIP & NVO (2013).** *Praktijkrichtlijnen onderwijs: Deel 2 – Competenties, taken en werkzaamheden van de psycholoog/orthopedagoog in het onderwijs*. Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen & Nederlands Instituut van Psychologen.
- **NIP & NVO (2013).** *Referentiekader kwalitatief goed onderwijs, basisondersteuning en extra onderwijsarrangementen*. Geraadpleegd op 19 mei 2025, van <http://www.passendonderwijs.nl/toolkit/conceptreferentiekader/>
- **Onderwijsraad (2026).** Verkenning Welzijn en Onderwijs. Den Haag. Geraadpleegd op 2 februari 2026, van <https://www.onderwijsraad.nl/documenten/2026/01/15/welzijn-en-onderwijs>
- **Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (2025).** Gezondheidsonderzoek COVID-19. Geraadpleegd op 26 maart 2026, van <https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/mentale-gezondheid>
- **Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO), (2012).** *Ontzorgen en normaliseren: naar een sterke eerstelijns jeugd-en gezinszorg*. Raad voor Maatschappelijke ontwikkeling. Geraadpleegd op 26 maart 2026, van <https://www.raadvr.nl/documenten/2012/04/01/ontzorgen-en-normaliseren>
- **Sint-Maartenscollege. (Z.d.). Zorg.** Geraadpleegd op 19 mei 2025, van <https://www.st-maartenscollege.nl/school/Zorg>
- **Taal, S. (2010).** *Handelingsgericht werken: Een handreiking voor het onderwijs*. Expertisecentrum Nederlands.
- **Thabrew, H., Biro, R. & Kumar, H. (2023)** O is for Awesome: National Survey of New Zealand School-Based Well-being and Mental Health Interventions. *School Mental Health* 15, 656–672. <https://doi.org/10.1007/s12310-023-09577-y>
- **Trimbos-instituut (mei 2025).** Mentale gezondheid van de jeugd. Expertisecentrum Mentale Gezondheid. Geraadpleegd op 18 december 2025, van [Mentale gezondheid van de jeugd - Trimbos-instituut](https://www.trimbos.nl/gezondheid-van-de-jeugd-trimbos-instituut).
- **Van Dam, L. (2024).** Mentale gezondheid van jongeren gaat niet achteruit. Betere relaties met onszelf, de ander en dat wat ons ontstijgt. Universiteit van Amsterdam, 31 oktober 2024. Geraadpleegd op 2-2-2026 van <https://www.uva.nl/content/nieuws/persberichten/2024/10/mentale-gezondheid-van-jongeren-gaat-niet-achteruit.html?cb>
- **Van Dongen-Melman, J. (2026).** Meer welzijn, betere zorg, minder kosten het kan. Sociale Vraagstukken, 15 januari. Geraadpleegd op 2 februari 2026 <https://www.socialevraagstukken.nl/meer-welzijn-betere-zorg-minder-kosten-%e2%80%92-het-kan/>
- **Van Noort, H. en Buurman (2023).** Op weg naar passende en snel inzetbare ondersteuning voor jeugdigen op school. Een vergelijkende analyse van de toelidingsprocedures voor onderwijs- en jeugdhulpondersteuning en de mogelijkheden om deze samen te voegen. Jeugdvisie.
- **VO-raad. (2024, november).** *Advies landelijke norm basisondersteuning aangeboden aan staatssecretaris Paul*. Geraadpleegd op 4 januari 2026, van <https://www.vo-raad.nl/nieuws/advies-landelijke-norm-basisondersteuning-aangeboden-aan-staatssecretaris-paul>

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL